

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 4. 12. 2024

Správne konanie: 0102/SKO/2024
Predmet: § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: C.E.N. s.r.o.
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 26. 11. 2024

NÁVRH UZNESENIA:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, rozhodla, že správne konanie č. 0102/SKO/2024 vedené voči účastníkovi konania C.E.N. s.r.o., so sídlom: Kalinčiakova 33, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 35 780 886, podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

zastavuje,

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia a doručí ho účastníkovi konania.

T: 18. 12. 2024

Z: PO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok správneho konania.

T: 16. 12. 2024

Z: AO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 3. 7. 2024 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi C.E.N. s.r.o. (ďalej len „účastník konania“) vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe TA3 dňa 5. 4. 2024 o cca 15:59 hod. odvysielal program *Žurnál*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 31. 7. 2024, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0102/SKO/2024. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania poučený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol aj prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 14. 8. 2024 bola Rade doručená žiadosť účastníka konania o predĺženie lehoty na vyjadrenie. Rada listom č. 02712/2024 zo dňa 14. 8. 2024, doručenom účastníkovi konania dňa 16. 8. 2024, stanovila účastníkovi konania lehotu na vyjadrenie 5 dní odo dňa doručenia tohto listu.

Dňa 21. 8. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

- 15:59 hod. – začiatok programu *Žurnál*

Príspevky:

- Volebný vlak z Prahy príde do Bratislavy
- Neziskovky opäť na pretrase

- Technické konope na pretrase
 - Civilisti uväznení v konflikte
 - 821 nebezpečných zločineckých sieti
 - Zlodeji v Kalifornii ukradli 30 miliónov
 - Pozor na falošné vstupenky
- 16:16 hod. – koniec programu *Žurnál*

Príspevok: *Neziskovky opäť na pretrase* (názov uvedený vo forme titulku umiestnenom na lište v spodnej časti obrazovky počas trvania príspevku)

Prepis:

Jozef Antálek, moderátor: *„Neziskovky opäť na pretrase. Poslanci SNS si chcú posvietiť na ich financovanie. Tie, ktoré majú peniaze zo zahraničia, dostanú špeciálne označenie. Mimovládky varujú, že zmeny sú kópiou Orbánovho zákona, ktorý európsky súd zmietol zo stola. Navyše nový výmysel môže odradiť mnohých darcov.“*

Martin Linhart, redaktor: *„Nemajú to s touto vládou ľahké. Pred pol rokom museli mimovládky bojovať o 2 percentá z daní.“*

úryvok z reklamy

mužský hlas: *„Deti, ktoré prišli o rodiča, alebo súrodenca, si prechádzajú množstvom ťaživých emócií.“*

Martin Linhart, redaktor: *„Bitku vyhrali, ale vojnu ani zďaleka. Teraz si ich na mušku zobrali poslanci SNS, ktorí chcú v ich radoch odhaliť najmä zahraničných agentov.“*

Rudolf Huliak, poslanec NR SR (SNS): *„Chceme len transparentnosť. Transparentnosť znamená to, aby bolo jasne viditeľné, odkiaľ tieto finančné toky idú a tým budeme vidieť aj jasné smerovanie ovplyvňovania politiky na Slovensku zo zahraničia.“*

Katarína Batková, riaditeľka VIA IURIS: *„Pod rúškom transparentnosti sa idú organizácie označovať.“*

Martin Linhart, redaktor: *„Vo svete SNS to má totiž vyzerať takto. Mimovládky, ktoré dostanú spoza hraníc viac ako 5000€ za rok, budú mať špeciálne označenie - organizácia so zahraničnou podporou.“*

Marcel Zajac, Komora mimovládnych neziskových organizácií: *„Ja to prirovnávam k tým žltým hviezdám. To označenie nebolo len tak, to bolo preto, aby všetci videli na prvú. Ten nemá čo robiť v tomto obchode, ten nemá čo robiť na tomto chodníku a ten nemá čo robiť v tomto parku.“*

Martin Linhart, redaktor: *„Takéto označenie podľa neziskových skomplikuje ich misiu. Buď odradiť darcov, alebo naopak, niektoré sa podpory zo zahraničia radšej vzdajú. V každom prípade im budú chýbať peniaze, ktorými často supľujú úlohy štátu.“*

Katarína Batková, riaditeľka VIA IURIS: *„Tak napríklad máte pobytové zariadenie a v tomto sú umiestnení seniori. A v prípade, že tí seniori mali napríklad deti v zahraničí a títo im prispievajú na to sociálnu službu nejakou platbou, tak je veľmi jednoduché, aby sa takáto organizácia, ktorá poskytuje sociálne služby, napríklad v domove sociálnych služieb, stala zahraničnou osobou, alebo osobou so zahraničným príjmom.“*

Marcel Zajac, Komora mimovládnych neziskových organizácií: *„Je veľa, je veľa ľudí, ktorí sú povedzme z tých starších diaspór, ktorí emigrovali v tých vlnách u nás emigrácie, ktoré dneska silne podporujú tie komunity, z ktorých oni pochádzajú. Pozrime sa na to, aké bolo veľké hnutie opravy drevených kostolíkov na severovýchode Slovenska. Toto nie je nepriateľský akt.“*

Martin Linhart, redaktor: „Na Slovensku pôsobí asi 80 000 neziskoviek, od pomoci seniorom a deťom, cez ochranu prírody, až po boj proti korupcii a za právny štát. Nové pravidlá by mohli zasiahnuť viac ako dve tretiny z nich a pribudnú aj dôvody, pre ktoré môže ministerstvo vnútra organizáciu zrušiť.“

Marcel Zajac, Komora mimovládnych neziskových organizácií: „Teraz si predstavte, že je to minister vnútra alebo ministerstvo vnútra, ktorý má vždy nejaká jedna konkrétna strana, s nejakým jej nastavením a oni majú rozhodovať o tom, že ktoré sú fajn a ktoré nie sú fajn.“

Rudolf Huliak, poslanec NR SR (SNS): „Určite je to potrebné, lebo vidíme kam sme sa za posledné 4 roky dotiahli a akým spôsobom boli rozkrádané verejné zdroje práve prostredníctvom mimovládok.“

Katarína Batková, riaditeľka VIA IURIS: „Tento zákon je kópiou maďarského zákona, o ktorom už súdny dvor Európskej únie rozhodol v minulosti v roku 2020, že porušuje právo Európskej únie.“

Martin Linhart, redaktor: „Návrh SNS je už v parlamente. Zatiaľ ale nemá istú podporu ani v koalícii.“

Tomáš Drucker, minister školstva (Hlas-SD): „Nie je správne hanobiť mimovládky pojmom nejaké zahraničné zoskupenia, ktoré nám tu škodia, pretože to sú slovenské občianske združenia.“

Martin Linhart, redaktor: „Národniari chcú, aby neziskovky fungovali po novom od januára a opozícia hovorí o účelových zmenách, o ktorých nechce ani počuť. Martin Linhart, TA3.“

* * *

Podľa § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Správne konanie č. 0102/SKO/2024 bolo začaté z dôvodu, že vysielateľ C.E.N. s.r.o. na programovej službe TA3 odvysielal dňa 5. 4. 2024 o cca 15:59 hod. program *Žurnál*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Dňa 5. 4. 2024 cca o 15:59 hod. bol v rámci programovej služby TA3 odvysielaný program *Žurnál*, v rámci ktorého bol odvysielaný príspevok *Neziskovky opäť na pretrase*, ktorý sa zaoberal predloženým zákonom (novelou zákona) z dielne Slovenskej národnej strany (SNS) ohľadom transparentnosti financovania mimovládnych organizácií. V rámci príspevku odzneli vyjadrenia Rudolfa Huliaka, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za SNS, Kataríny Batkovej, riaditeľky VIA IURIS, Marcela Zajaca z Komory mimovládnych neziskových organizácií a Tomáša Druckera, ministra školstva (HLAS – sociálna demokracia).

V rámci predmetného programu odzneli, okrem iného, nasledujúce vyjadrenia, cit.:

Jozef Antálek, moderátor: „Neziskovky opäť na pretrase. Poslanci SNS si chcú posvietiť na ich financovanie. Tie, ktoré majú peniaze zo zahraničia, dostanú špeciálne označenie. Mimovládky varujú, že zmeny sú kópiou Orbánovho zákona, ktorý európsky súd zmietol zo stola. Navyše nový výmysel môže odradiť mnohých darcov.“

Martin Linhart, redaktor: „Nemajú to s touto vládou ľahké. Pred pol rokom museli mimovládky bojovať o 2 percentá z daní.“

Martin Linhart, redaktor: „Bitku vyhrali, ale vojnu ani zd'aleka. Teraz si ich na mušku zobrali poslanci SNS, ktorí chcú v ich radoch odhaliť najmä zahraničných agentov.“

Martin Linhart, redaktor: „Vo svete SNS to má totiž vyzerať takto. Mimovládky, ktoré dostanú spoza hraníc viac ako 5000€ za rok, budú mať špeciálne označenie - organizácia so zahraničnou podporou.“

Ako vyplýva z vyššie uvedených citácií, v rámci posudzovaného príspevku odznali viaceré vyjadrenia, ktoré by bolo možné považovať za hodnotiace komentáre, resp. názory redaktora a moderátora k danej téme. Tieto vyjadrenia pritom boli zaradené v rámci samotného príspevku bez toho, aby boli oddelené od ostatných informácií. Vychádzajúc z vyššie uvedeného preto vzniklo dôvodné podozrenie, že odvysielaním programu *Žurnál* dňa 5. 4. 2024 mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti vysielateľa podľa **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z., zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

* * *

Účastník konania uviedol, že neporušil povinnosť ustanovenú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Podľa účastníka konania Rada nekonkretizovala, ktoré z odvysielaných vyjadrení moderátora a redaktora je možné považovať za hodnotiaci komentár alebo názor. Uvádza, že tieto termíny nie sú v zákone č. 264/2022 Z. z. bližšie definované. Malo by ísť o subjektívny názor na určitú udalosť alebo osobu. Sú to subjektívne kategórie, a preto nikto nemôže objektívne overiť alebo dokázať, či sú alebo nie sú pravdivé. Podľa účastníka konania neodznali v programe také vyjadrenia moderátora alebo redaktora, ktoré by bolo možné považovať za názory alebo hodnotiace komentáre. Pokiaľ má Rada vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci, je nevyhnutné presne označiť výroky moderátora alebo redaktora, ktoré napĺňajú skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Je potrebné definovať, prečo konkrétne výroky označené Radou boli vyhodnotené ako názor alebo hodnotiaci komentár a nie ako informácia spravodajského charakteru.

Účastník konania pripúšťa, že niektoré výrazové prostriedky použité moderátorom a redaktorom sa môžu zdať na hranici medzi objektívnym skutkovým stavom a subjektívnym názorom, avšak táto pomyselná hranica prekročená nebola. Boli síce použité výrazové prostriedky a slovné spojenia charakteristické skôr pre vyslovenie subjektívnych názorov, avšak v kontexte príspevku ich nie je možné kvalifikovať ako subjektívnych názor. Podľa účastníka konania použitie takýchto výrazových prostriedkov nie je vyslovením subjektívneho názoru, ale konštatovaním objektívnej reality, ktorú je možné preukázať. Za subjektívny názor by bolo možné považovať posudzovanie objektívnych faktov, avšak takéto názory či hodnotiace komentáre v programe neodznali.

* * *

Na úvod možno konštatovať, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je zabezpečenie možnosti pre recipientov (divákov, poslucháčov), aby si mohli slobodne vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých, resp. rôznorodých informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

Ako už Rada uviedla vo svojom rozhodnutí č. RP/10/2022, obmedzenie uvedené v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. vylučuje najmä uvádzanie hodnotiacich komentárov a názorov, ktoré menia

spravodajskú podstatu príspevku, čím môžu ovplyvniť jeho celkové vyznenie, ktorými dochádza k podsúvaniu záverov nevyplývajúcich jednoznačne z odvysielaných informácií, a ktoré zároveň majú potenciál ovplyvňovať význam konečnej informácie. Povinnosť oddeliť názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru zamedzuje neželanému stavu, keď recipient z dôvodu formy prezentácie vníma subjektívne názory, príp. hodnotiace komentáre účastníka konania ako spravodajské fakty, a teda ich preberá nekriticky a prisudzuje im neopodstatnenú dôležitosť a význam.

Pri hodnotení jednotlivých vyjadrení je nevyhnutné prihliadnuť na celkový kontext, zväžiť význam prinášaných informácií a či takéto vyjadrenia majú tendenciu podsúvať recipientom závery, ktoré nevyplývajú zo spravodajských informácií odvysielaných v programe, a zároveň majú potenciál ovplyvňovať význam konečnej informácie.

Ako je zrejme z prepisu/popisu skutkového stavu, v príspevku dostali priestor viaceré dotknuté strany, vrátane predkladateľa návrhu zákona, ktorí mohli uviesť svoj pohľad na tému príspevku. V predmetnom prípade tak nie je problematické nevytvorenie priestoru niektorej z dotknutých strán, ale posúdenie, či boli prípadné názory alebo hodnotiace komentáre oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Účastník konania uviedol, že z oznámenia o začatí správneho konania nebolo zrejme, ktoré z odvysielaných vyjadrení moderátora a redaktora je možné považovať za hodnotiaci komentár alebo názor. S uvedeným tvrdením nesúhlasíme, keďže v oznámení o začatí správneho konania boli jednoznačne odcitované sporné vyjadrenia, uvedené aj vyššie, pričom bolo následne uvedené, že v programe odznali vyjadrenia, ktoré by bolo možné považovať za hodnotiace komentáre, resp. názory. Je logické, že Rada nemôže v oznámení o začatí správneho konania priamo konštatovať, že konkrétne výroky sú hodnotiacimi komentármi alebo názormi, pretože to je predmetom posúdenia v správnom konaní. Avšak zo znenia oznámenia o začatí správneho konania je zrejme, ktoré výroky mohli podľa Rady byť hodnotiacimi komentármi alebo názormi. Účastník konania tak musel vedieť, ktoré konkrétne výroky sú predmetom tohto správneho konania.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je potrebné rozlišovať, či je vyjadrenie **skutkovým tvrdením** (tvrdením nejakého faktu), alebo či je **hodnotiacim úsudkom**. Je podstatné, či obsahom vyjadrenia sú empiricky overiteľné fakty, teda konštatovanie určitej objektívnej skutočnosti, alebo či má vyjadrenie charakter hodnotiaceho úsudku, t.j. subjektívneho názoru či postoj.¹ Skutkové tvrdenie (nazývané aj „fakt“) je teda tvrdenie, o ktorom možno jednoznačne povedať, že je pravdivé alebo nepravdivé. Hodnotiaci úsudok (resp. názor, postoj, hodnotenie) je naopak tvrdenie, ktorého pravdivosť sa nedá objektívne preukázať a nemôže sa ani vyžadovať, aby bola pravdivosť hodnotiacich úsudkov preukázaná. Hodnotiace úsudky preto požívajú vysokú mieru slobody prejavu.

Európsky súd pre ľudské práva neustále zdôrazňuje kľúčovú úlohu médií, ktoré sú „strážnym psom“ demokracie („public watchdog“). Každý zásah do slobody prejavu médií preto posudzuje veľmi prísne. Európsky súd pre ľudské práva v mnohých rozhodnutiach uviedol, že úlohou médií je poskytovať informácie a myšlienky o veciach verejného záujmu (napr. rozhodnutie *Thorgeir Thorgeirson v. Island*). Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach posudzuje obmedzenia slobody prejavu veľmi prísne, ak sa tento prejav týkal záležitostí verejného záujmu. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí *Handyside v. Spojené kráľovstvo* (rozsudok zo 7. decembra 1976, ods. 49) uviedol: „Sloboda prejavu predstavuje jeden z podstatných základov [demokratickej] spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej pokroku a rozvoja každého človeka. Podľa čl. 10 ods. 2 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd] sa [sloboda prejavu] vzťahuje nielen na „informácie“ alebo „myšlienky“, ktoré sú prijímané priaznivo alebo sú považované za neškodné alebo je k nim zaujímavý ľahostajný postoj, ale aj na také, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo určitú časť obyvateľstva. Také sú požiadavky pluralizmu, tolerancie a znášanlivosti, bez ktorých

¹ Napr. BARTOŇ, M.: Svoboda projevu: princípy, garance, meze. Praha: Nakladatelství Leges s. r. o., 2010, s. 85.

nemôže existovať demokratická spoločnosť.“ Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva **najvyššiu mieru kritiky musí zniesť vláda** a jej konanie, zámery, resp. jej nečinnosť. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí *Castells v. Španielsko* uviedol, že „*limity prípustnej kritiky sú širšie, ak ide o vládu a to v porovnaní so súkromnými osobami, či dokonca aj s politikmi. V demokratickej spoločnosti musí byť konanie i nečinnosť vlády predmetom prísneho skúmania nielen zo strany orgánov zákonodarnej či súdnej moci, ale aj zo strany tlače a verejnej mienky.*“

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že novinárom a masmédiám prislúcha zvýšená miera ochrany ich slobody prejavu v porovnaní s inými subjektmi, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozhodnutie *Bladet Tromsø a Stensaas v. Nórsko*). Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva požívajú hodnotiace úsudky vysokú mieru slobody prejavu, ak vychádzajú z reálne existujúceho skutkového základu, resp. existujúcich faktov. V rozhodnutí *Prager a Oberschlick v. Rakúsko* Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že „*novinárska sloboda zahŕňa aj možnosť uchýliť sa k istej miere zveličovania alebo dokonca provokácie*“. Ako príklady z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, kde súd považoval hodnotiaci úsudok za súladný so slobodou prejavu médií, možno uviesť rozhodnutie *Lingens v. Rakúsko*, kde išlo o výrok, že konanie rakúskeho kancelára je „*najodpornejší oportúnizmus*“, rozhodnutie *Grinberg v. Rusko*, kde za legitímny hodnotiaci úsudok súd považoval výrok, že konkrétna osoba konala bez akejkoľvek „*hanby a zábran*“, alebo rozhodnutie *Thorgeir Thorgeirson v. Island*, kde súd považoval za legitímny hodnotiaci úsudok slovné spojenie použité novinármi pri kritike tvrdých zákrokov policajtov, že títo policajti sú „*netvorí v uniformách*“.

Odborná literatúra z oblasti teórie žurnalistiky uvádza: „*...novinári sa zvyčajne snažia nájsť rovnováhu medzi dvoma konkurenčnými koncepciami "objektivity". Na jednej strane je objektivita ako nestrannosť: od novinárov sa očakáva, že budú nezaujatí a neutrálni pri kladení otázok verejným činiteľom. Očakáva sa od nich, že budú rešpektovať fakty a perspektívy, ktoré im ich respondenti oznamujú, a že budú pracovať na tom, aby sa tieto informácie dostali na verejnosť. Na druhej strane je objektivita ako kontradiktórnosť [adversarialness]. Pre dosiahnutie faktickej presnosti a vyvážení perspektív by mali novinári aktívne spochybňovať svojich respondentov a nie byť len ich hovorcami. (...) Pretože v otázkach sú nevyhnutne zakódované názory a úsudky o relevantnosti, nemôžu byť nikdy striktné neutrálne. Neexistuje ani kontradiktórnosť, ktorá by nezahŕňala úsudky o tom, čo je a čo nie je vhodné. Tieto dva ideály navyše nie sú vždy rovnako vyvážené (...)*“²

V rámci príspevku odznelo, okrem iného, nasledovné vyjadrenie:

Jozef Antálek, moderátor: „*Neziskovky opäť na pretrase. Poslanci SNS si chcú posvietiť na ich financovanie. Tie, ktoré majú peniaze zo zahraničia, dostanú špeciálne označenie. Mimovládky varujú, že zmeny sú kópiou Orbánovho zákona, ktorý európsky súd zmietol zo stola. Navyše nový výmysel môže odradiť mnohých darcov.*“

V citovanom úvodnom zhlásení príspevku moderátor použil slovné spojenia *neziskovky opäť na pretrase, chcú si posvietiť a nový výmysel*. Čo sa týka prvých dvoch slovných spojení, ide síce o expresívnejšie vyjadrenia, avšak vo svojej podstate konštatujú fakty. V oboch prípadoch je inými slovami uvedené, že poslanci Národnej rady Slovenskej republiky sa chcú zaoberať neziskovými organizáciami, pričom následne je vysvetlené, v akom zmysle. Ako problematický sa javí výraz *výmysel*, ktorý v sebe nesie negatívnu konotáciu, keďže slovo *výmysel* sa obvykle používa v zmysle hlúposť. Slovo *výmysel* však samé osebe znamená niečo nové, vymyslené, čiže moderátor týmto výrazom mohol myslieť iba samotnú skutočnosť, že ide v tomto prípade o nový vec. Sme teda toho názoru, že v danom prípade nemusí byť nevyhnutne zrejmé, či použitý výraz je hodnotiacim komentárom alebo iba vyjadrením skutočnosti expresívnejším výrazom.

² CLAYMAN, S. – HERITAGE, J.: *The News Interview. Journalists and Public Figures on the Air*. Cambridge University Press, 2004, s. 29.

V príspevku odznelo tiež:

Martin Linhart, redaktor: „*Nemajú to s touto vládou ľahké. Pred pol rokom museli mimovládky bojovať o 2 percentá z daní.*“

Martin Linhart, redaktor: „*Bitku vyhrali, ale vojnu ani zďaleka. Teraz si ich na mušku zobrali poslanci SNS, ktorí chcú v ich radoch odhaliť najmä zahraničných agentov.*“

V uvedených vyjadreniach sú opäť prítomné expresívne výrazy, tentokrát zo strany redaktora, kedy hovorí, že to mimovládne organizácie nemajú s vládou ľahké, museli bojovať, bitku síce vyhrali, ale vojnu ani zďaleka a že si ich zobrali na mušku poslanci SNS. Všetky tieto výrazy smerujú k popisu toho, že súčasná vláda navrhuje zákony, ktoré určitým spôsobom zasahujú do fungovania mimovládnych organizácií. Sme však toho názoru, že nejde o hodnotiace komentáre ani názory redaktora, ako skôr o expresívnejší popis faktov.

Už dlhšiu dobu, či už na Slovensku alebo vo svete, dochádza k určitej bulvarizácii spravodajstva považovanej za zhoršenie novinárskych štandardov (WASSERMAN, H.: *Tabloidization of the News*, publikované v *The Handbook of Journalism Studies*, Routledge, r. 2019). Spravodajské informácie sa neprednášajú iba jednoduchou formou, ale v snahe zaujať diváka (alebo čitateľa, poslucháča) sa používa expresívnejší, príp. zrozumiteľnejší jazyk, citovo zafarbené slová, ktoré na prvý pohľad môžu vyzeráť ako názor, avšak vo svojej podstate sú iba konštatovaním faktu, iba atraktívnejším spôsobom.

Uvedené vyplýva aj z odbornej literatúry: „*Vyloučení výrazové expresivity se může dostávat do rozporu s požadavkem zajímavosti, která se v souvislosti se zprávami rovněž uplatňuje. Primárně by ovšem zajímavost zprávy měla spočívat v jejím obsahu, v povaze sdělované skutečnosti; dnes však, kdy fungují na trhu média privátní, zpráva se stala zbožím a musí se vyrovnávat s rostoucí konkurencí, sáhají některá média i k zvyšování zajímavosti zpravodajství využíváním výrazové expresivity, estetizací zpráv nebo jejich subjektivním zabarvením. Toto subjektivní zabarvení nemívá – jako je tomu u publicistických materiálů – primárně funkci hodnotící, nemá ovlivnit názory a postoje příjemce k obsahu zprávy, nábrž funkci kontaktnou – má získat pozornost příjemce a jeho zájem o zprávu. Druhotně ovšem i v takových případech k ovlivňování nebo posilování postojů příjemce (nezáměrnému i záměrnému) dochází.*“ (ŠEBESTA K.: *Jazyk zpráv, publikované v Zpravodajství v médiích, Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, r. 2005*).

Verejnosť má v súčasnosti k dispozícii široké spektrum rôznych zdrojov, preto boj o diváka prebieha aj takýmto spôsobom. Podľa nás sú aj uvedené výrazy prejavom práve snahy o získanie a udržanie pozornosti diváka a poskytnutie informácií prístupnejšou formou, kedy sa používajú výrazy ako bojovať, bitka, zobrať na mušku a pod.

V príspevku odznelo tiež nasledujúce vyjadrenie:

Martin Linhart, redaktor: „*Vo svete SNS to má totiž vyzeráť takto. Mimovládky, ktoré dostanú spoza hraníc viac ako 5000€ za rok, budú mať špeciálne označenie - organizácia so zahraničnou podporou.*“

Problematickým je v danom prípade slovné spojenie *vo svete SNS*. Ide o hraničný výraz, ktorý opäť v sebe nesie určitú negatívnu konotáciu, avšak vo svojej podstate iba vyjadruje skutočnosť, čo by podľa poslancov za SNS mala navrhovaná zmena zákona znamenať. Aj v tomto prípade je tak možné tvrdiť, že ide iba o popis objektívnej skutočnosti, hoci použitím, pre spravodajstvo, neobvyklým výrazom.

Sme toho názoru, že v predmetnom príspevku boli síce použité výrazy, ktoré sú na hrane medzi objektívnou informáciou a subjektívnym názorom, avšak táto hranica prekročená nebola. Ako sme už uviedli vyššie, použité výrazy možno nie sú bežné pre spravodajské príspevky, avšak nejde ani o názory alebo hodnotiace komentáre. Ich použitie podľa nás v konečnom dôsledku nemohlo ovplyvniť celkové vyznenie príspevku.

Z uvedených dôvodov sme toho názoru, že nedošlo k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., a preto navrhujeme správne konanie zastaviť.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností Kancelária Rady pripravila vyššie uvedený návrh uznesenia.